

Opinia Komitetu Regionów Finansowanie rozwoju MŚP

(2007/C 146/11)

KOMITET REGIONÓW

- zaleca systematyczne przeprowadzanie oceny oddziaływania na MŚP w odniesieniu do wszelkich nowych regulacji i każdej polityki wspólnotowej, które mogłyby bezpośrednio wpływać na rozwój MŚP;
- zaleca przyjęcie rozwiązań umożliwiających MŚP łatwy dostęp do pośredniczących instytucji i organizacji finansowych odpowiedzialnych za CIP i JEREMIE. KR zaleca również, by grupa EBI przyjęła bardziej aktywną postawę w procesie komunikowania swojej roli, wartości dodanej oraz sposobów dostępu do nowych instrumentów CIP i JEREMIE;
- zaleca stanowczo, by Komisja Europejska uwzględniała w swoich dalszych dyskusjach na szczeblu europejskim najlepsze regionalne praktyki administracyjne. Regiony mogą stymulować potencjalnie dostępny kapitał prywatny poprzez tworzenie i finansowanie sieci „kapitału nieformalnego”, kontaktowanie prywatnych inwestorów z przedsiębiorstwami w fazie załączkowej i na etapie rozruchu;
- zaleca stanowczo, by rozwiązaniom o charakterze finansowym towarzyszyły instrumenty uzupełniające. Regiony są istotnymi dostawcami niezbędnej infrastruktury ułatwiającej funkcjonowanie MŚP, np. poprzez tworzenie klastrów czy szkolenia zawodowe. Regiony dysponują także cennym doświadczeniem, którym służyć mogą w ramach (finansowanych z EFS) inkubatorów o wspólnej infrastrukturze i polityce kadrowej, poprzez wspieranie innowacji, instruktaż i oferowanie programów gotowości inwestycyjnej. Istnieje również potrzeba włączenia przedsiębiorczości do programów szkolnych. To właśnie komplementarność tego rodzaju rozwiązań daje rozpoczynającym działalność gospodarczą większą szansę na odniesienie sukcesu.

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Realizacja wspólnotowego programu lizbońskiego: Finansowanie rozwoju MŚP — tworzenie europejskiej wartości

COM (2006) 349 wersja ostateczna

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Realizacja wspólnotowego programu lizbońskiego: Finansowanie rozwoju MŚP — tworzenie europejskiej wartości dodanej”, COM 349 wersja ostateczna;

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 29 czerwca 2006 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu w tej sprawie zgodnie z art. 265 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

uwzględniając decyzję swego Prezydium z dnia 25 kwietnia 2006 r. o powierzeniu Komisji Polityki Gospodarczej i Społecznej przygotowania opinii w tej sprawie;

uwzględniając projekt opinii (CdR 338/2006 rev. 1) przyjęty dnia 15 grudnia 2006 r. przez Komisję Polityki Gospodarczej i Społecznej (sprawozdawca: **Harry DIJKSMA** (NL/ALDE), członek rady wykonawczej prowincji Flevoland;

mając na uwadze, że 23 miliony MŚP w całej Europie wytwarza 67 % PKB Unii Europejskiej oraz daje 75 milionów miejsc pracy, a w niektórych gałęziach gospodarki MŚP zapewniają do 80 % całkowitego zatrudnienia, przy czym 99 % wszystkich przedsiębiorstw zaklasyfikowanych jest jako mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające od 1 do 9 pracowników);

przyjął na 68. sesji plenarnej w dniach 13-14 lutego 2007 r. (posiedzenie z 13 lutego) następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW

Wspieranie procesu lizbońskiego

1.1 **Przyjął z zadowoleniem** komunikat Komisji Europejskiej w sprawie finansowania rozwoju MŚP, który przedstawia czytelną analizę problemów i instrumentów, jakimi dysponują instytucje wspólnotowe i państwa członkowskie.

1.2 **Popiera** konkluzje z wiosennego posiedzenia Rady Europejskiej podkreślające, że w pełni zintegrowany rynek finansowy oraz wystarczający dostęp do finansowania mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Proces lizboński zapewnia ramy dla poprawy dostępu do finansowania poprzez reformy na poziomie krajowym i unijnym. Kluczowym czynnikiem warunkującym powodzenie reform lizbońskich jest zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych. W celu wsparcia prawdziwego partnerstwa pomiędzy różnymi szczeblami władz Komitet Regionów przeprowadził ogólnoeuropejskie badanie zaangażowania samorządów lokalnych i regionalnych w opracowywanie krajowych programów reform, dokonał analizy wymiaru lokalnego i regionalnego w KPR-ach oraz stworzył platformę monitorowania procesu lizbońskiego.

Lepsze otoczenie dla inwestowania kapitału ryzyka

1.3 **Przyznaje**, że — pomimo znacznych postępów w ostatnich latach — wyraźnie widać, iż potrzeba dalszych działań oraz należy opracować dalsze instrumenty, jeżeli Europa ma zrealizować cele zakładane w strategii lizbońskiej. Europejskie rynki kapitału ryzyka wciąż funkcjonują na poziomie poniżej swojego pełnego potencjału. Sytuacja ta jest odzwierciedleniem porażki

mechanizmów rynkowych w zakresie finansowania kapitałowego na etapie załączkowym (i przedzałączkowym) oraz na wczesnym etapie działalności z uwagi na problemy zarówno z podażą, jak i z popytem na kapitał ryzyka. W rezultacie nie wykorzystuje się potencjalnych innowacji, co powoduje obniżenie wzrostu gospodarczego i spadek zatrudnienia. Ponadto bardzo niewiele europejskich przedsiębiorstw znajdujących się na początkowym etapie rozwoju, które wykorzystują innowacyjne technologie, rozwinęło się i osiągnęło pozycję globalnych liderów w swojej branży.

1.4 **Przyjął z zadowoleniem** zamiar stworzenia przez instytucje wspólnotowe i państwa członkowskie warunków, które umożliwią trwałe potrojenie do 2013 r. inwestycji dokonywanych przez fundusze typu „venture capital” w przedsiębiorstwa w fazie załączkowej i rozruchu.

1.5 **Przyznaje**, że zarówno systemy kapitałowe, jak i systemy bankowe funkcjonujące w Europie wciąż różnią się zasadniczo w poszczególnych państwach członkowskich oraz że istnieje potrzeba dalszej harmonizacji w tym zakresie, tak aby dać MŚP równe szanse na wykorzystanie potencjału rynku wewnętrznego, przyspieszając w ten sposób tempo wzrostu i zwiększając zatrudnienie.

1.6 **Podziela zdanie** Komisji, że niezwykle istotne znaczenie dla jakiegokolwiek udanej inwestycji typu „venture capital” ma strategia wyjścia. KR zgadza się z Komisją co do faktu, że wiele europejskich giełd papierów wartościowych stworzyło dobre alternatywne sposoby umożliwiające rozwijającym się spółkom zdobywanie kapitału, a zatem z zadowoleniem przyjmuje rozwiązania ułatwiające ogólnounijny dostęp do finansowania poprzez giełdy.

1.7 **Uznaje**, że obecna luka w finansowaniu na początkowym etapie ogranicza wzrost i innowacyjność w UE. KR podziela pogląd Komisji, że dla udanego inwestowania potrzeba dalszej specjalizacji funduszy oraz rozwoju specjalistycznej fachowej wiedzy sektorowej.

1.8 **Zgadza się** z Komisją, iż profesjonalni menedżerowie zarządzający kapitałem typu „venture” powinni być w stanie pozyskiwać kapitał i inwestować ponad granicami na jednolitym rynku bez konieczności ponoszenia ciężaru nadmiernego opodatkowania czy procedur biurokratycznych. Komitet wzywa państwa członkowskie do podjęcia stosownych działań celem zapewnienia inwestycjom transgranicznym konkurencji na sprawiedliwych i równych warunkach, która zagwarantowałaby harmonizację kosztów podatkowych i zmniejszenie obciążeń biurokratycznych.

1.9 **Przyjął z zadowoleniem** nowy wniosek dotyczący patentu europejskiego zapewniający obniżenie kosztów dla MŚP. Wysokie koszty obecnych patentów europejskich utrudniają szybkie wykorzystanie innowacji w zastosowaniach gospodarczych.

Więcej finansowania dłużnego dla MŚP

1.10 **Przyznaje**, że głównym źródłem finansowania dla małych i średnich przedsiębiorstw są wciąż kredyty bankowe. Komitet wyraża ubolewanie, iż wymogi „Bazylea II” zwiększą wagę bardziej ryzykownych pożyczek komercyjnych o 50 %, co niemal na pewno podniesie koszt kapitału dłużnego dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność i wdrażających innowacje.

1.11 **Ubolewa**, że pod względem dostępu MŚP do finansowania kluczowy problem stanowi wycofywanie się wielkich banków z lokalnych rynków na rzadko zaludnionych obszarach wiejskich bądź na obszarach słabych gospodarczo. W efekcie prowadzi to do większej zależności od banków lokalnych, które specjalizują się w udzielaniu kredytów MŚP. Zmiana uregulowań w tym zakresie mogłaby znacząco wpłynąć na dostępność środków finansowych dla MŚP.

1.12 **Uznaje**, że Europa odznacza się szeregiem cech kulturowych, które przedstawiają sobą także potencjał wzrostu. Należy wspierać małe i średnie przedsiębiorstwa, aby poprawić ich nastawienie do ryzyka oraz ich kulturę przedsiębiorczości. W ten sposób można przeciwdziałać ograniczeniom wzrostu gospodarczego.

Wkład UE w finansowanie MŚP

1.13 **Uznaje** potrzebę konkretnych rozwiązań dostosowanych do poszczególnych grup docelowych w celu zapewnienia im dostępu do kapitału ryzyka. Możliwości, jakimi dysponują władze regionalne w zakresie udostępniania środków na potrzeby regionalnych funduszy kapitału ryzyka, są ograniczone, dlatego Komitet z zadowoleniem przyjął możliwość, by środki te pochodziły z EFRR. Finansowanie na atrakcyjnych warunkach ze środków publicznych zmienia relację ryzyka i

rentowności dla inwestorów prywatnych oraz zwiększa ich skłonność do wchodzenia na rynek „venture capital”.

1.14 **Przyjął z zadowoleniem** instrumenty, jakimi są siódmy program ramowy badań i rozwoju, program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP) oraz wspólne europejskie zasoby dla mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (JEREMIE).

1.15 **Przyjął z zadowoleniem** możliwość, jaką zapewnia rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, zgodnie z którym UE może stworzyć w drodze współfinansowania system „bonów wiedzy” celem promowania dostępu innowacji do rynku.

1.16 **Uznaje**, że Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) oraz Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) nie zostały wyposażone do utrzymywania bezpośrednich kontaktów z MŚP, lecz raczej do świadczenia pomocy technicznej oraz udostępniania kapitału, obok instrumentów JEREMIE i CIP, poprzez pośredniczące instytucje i organizacje finansowe w państwach członkowskich i ich regionach.

1.17 **Przyznaje**, że instrumenty UE w znacznej mierze koncentrują się na podmiotach rozpoczynających działalność i „młodych wilkach”, mimo że 75 % MŚP należy do innej kategorii.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW

Wspieranie procesu lizbońskiego

2.1 **Zaleca**, by Komisja Europejska wspierała szereg rozwiązań zmierzających do poprawy dostępu MŚP do źródeł kapitału, tak aby można było oferować finansowanie dostosowane do potrzeb poszczególnych MŚP. Różnorodność europejskich MŚP jest jednym z głównych atutów gospodarki europejskiej.

2.2 **Zaleca** zatem systematyczne przeprowadzanie oceny oddziaływania na MŚP w odniesieniu do wszelkich nowych regulacji i każdej polityki wspólnotowej, które mogłyby bezpośrednio wpływać na rozwój MŚP.

Lepsze otoczenie dla inwestowania kapitału ryzyka

2.3 **Zaleca**, by Komisja i państwa członkowskie w większym stopniu wykorzystywały mechanizmy inwestycji kapitału ryzyka oraz modeli dzielenia ryzyka w celu stworzenia zachęt dla inwestorów prywatnych do korzystania z instrumentów kapitału ryzyka dla MŚP.

2.4 **Zaleca**, by polityka uwzględniała zmiany kulturowe i zachęcała do podejmowania ryzyka, co pomoże w realizacji strategii lizbońskiej. KR **zaleca** również, by w swej polityce Komisja i państwa członkowskie nadal starały się eliminować „piętno porażki” związane zwłaszcza z bankrutstwem nieoszukańczym.

Więcej finansowania dłużnego dla MŚP

2.5 **Wierzy**, że obecna różnorodność instytucji kredytowych na europejskim rynku bankowości detalicznej odzwierciedla różnorodność popytu na produkty i usługi finansowe ze strony osób fizycznych, MŚP, osób prawnych i samorządów lokalnych. Dla zapewnienia nieustannego zaspakajania owego popytu Komitet **zaleca**, by prawodawstwo wspólnotowe nie faworyzowało żadnego konkretnego modelu bankowości, czy też rodzaju klienta, w stosunku do innych.

2.6 **Zaleca**, by w procesie wymiany wiedzy i najlepszych rozwiązań przy okazji tematycznych konferencji roboczych i okrągłych stołów organizowanych przez Komisję uwzględniać doświadczenia władz lokalnych i regionalnych. Wymiana wiedzy pomiędzy kluczowymi podmiotami w państwach członkowskich ma zasadnicze znaczenie, by ułatwić przepływ informacji w stosunkowo niewielkim świecie podaży kapitału ryzyka.

2.7 **Przewiduje**, że z uwagi na starzenie się społeczeństwa coraz więcej firm oferowanych będzie na sprzedaż, a to oznacza, że należy poświęcić uwagę finansowaniu przejęć (*buyout* oraz *buy-in*).

Wkład UE w finansowanie MŚP

2.8 **Zaleca** przyjęcie rozwiązań mających na celu ułatwienie dostępu MŚP, a zwłaszcza mikroprzedsiębiorstw, do programów współpracy w ramach siódmego programu ramowego.

2.9 **Zaleca** przyjęcie rozwiązań umożliwiających MŚP łatwy dostęp do pośredniczących instytucji i organizacji finansowych odpowiedzialnych za CIP i JEREMIE. KR **zaleca** również, by grupa EBI przyjęła bardziej aktywną postawę w procesie komunikowania swojej roli, wartości dodanej oraz sposobów dostępu do nowych instrumentów CIP i JEREMIE.

2.10 **Zaleca** ciągle monitorowanie specyficznych sposobności i wyzwań na europejskim rynku finansowym, takich jak skutki zmian demograficznych.

2.11 **Zaleca** zwiększenie roli EFI w zapewnianiu wsparcia regionalnym funduszom kapitału ryzyka. EFI powinien zatem rozważyć dzielenie się wiedzą i doświadczeniem z funduszami regionalnymi o wielkości poniżej minimalnej granicy 35 milionów euro.

2.12 **Zaleca** połączenie istniejących punktów informacyjnych dla MŚP na szczeblu UE, krajowym i regionalnym celem stworzenia przejrzystych i łatwo dostępnych punktów kompleksowej obsługi informacyjnej. Należy zachęcać do korzystania z istniejących instytucji regionalnych oraz internetowej obsługi administracyjnej (*e-administracja*).

Ulepszenie ładu administracyjno-regulacyjnego

2.13 **Zaleca stanowczo**, by Komisja Europejska uwzględniła w swoich dalszych dyskusjach na szczeblu europejskim najlepsze regionalne praktyki administracyjne. Regiony mogą stymulować potencjalnie dostępny kapitał prywatny poprzez tworzenie i finansowanie sieci „kapitału nieformalnego”, kontaktowanie prywatnych inwestorów z przedsiębiorstwami w fazie załączkowej i na etapie rozruchu.

2.14 **Zaleca stanowczo**, by rozwiązaniom o charakterze finansowym towarzyszyły instrumenty uzupełniające. Regiony są istotnymi dostawcami niezbędnej infrastruktury ułatwiającej funkcjonowanie MŚP, np. poprzez tworzenie klastrów czy szkolenia zawodowe. Regiony dysponują także cennym doświadczeniem, którym służyć mogą w ramach (finansowanych z EFS) inkubatorów o wspólnej infrastrukturze i polityce kadrowej, poprzez wspieranie innowacji, instruktaż i oferowanie programów gotowości inwestycyjnej. Istnieje również potrzeba włączenia przedsiębiorczości do programów szkolnych. To właśnie komplementarność tego rodzaju rozwiązań daje rozpoczynającym działalność gospodarczą większą szansę na odniesienie sukcesu.

2.15 **Zaleca**, by państwa członkowskie i UE wzmożyły starania zmierzające do urzeczywistnienia rynku wewnętrznego, wdrożyły odpowiednie prawodawstwo dotyczące rynku wewnętrznego oraz usunęły nieuzasadnione przeszkody administracyjne utrudniające współpracę transgraniczną — w tym bariery fiskalne i związane z ubezpieczeniami kredytów eksportowych — w celu poprawy konkurencyjności i otwartości rynku europejskiego w kontekście gospodarki światowej.

2.16 **Zaleca**, aby zachęcać do angażowania „aniołów biznesu” w regionalny rozwój gospodarczy w całej Europie i vice versa. Wiadomo, że „anioły biznesu” wolą robić interesy w swoich własnych regionach, tj. nie dalej niż 100-150 km od miejsca swojego zamieszkania. Sieci „aniołów biznesu” powinny być bardziej widoczne.

2.17 **Zaleca** wykorzystanie instrumentu funduszy odnawialnych, w których środki publiczne uczestniczą za pośrednictwem funduszu lub systemu funduszy, w celu stymulowania możliwości inwestycyjnych sektora prywatnego. Nowe zasady dotyczące pomocy państwa powinny umożliwiać regionom dalsze posługiwanie się tym zrównoważonym instrumentem.

2.18 **Zaleca**, by instrumenty wspólnotowe w zakresie kapitału ryzyka wspierały instrumenty na szczeblu krajowym i regionalnym. Dodatkowe współfinansowanie zwiększa rozmiar i masę krytyczną funduszu, a poprzez tego rodzaju dywersyfikację portfela jego skuteczność może ulec poprawie. Powinno to także ułatwić inwestycje transgraniczne, doprowadzić do harmonizacji systemów oraz zmniejszyć fragmentację rynku w UE.

Bruksela, 13 lutego 2007 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel DELEBARRE